

Ролф Шроерс

ЈЕДНА МАРКА

Благајник у болници нема велику плату, чак и ако има троје деце. Јасно, пошто ради у канцеларији болнице, познато му је у којој мери је управа принуђена да штеди на сваком кораку, да је принуђена да моли за друштвена сретства да би збринула болеснике и да никако не може да прикупи довољно новца за скупе лекове. Осим тога, такав благајник стално пред очима има другу врсту јада, пошто је непрестано окружен мирисом лекова, белим мантилима, који наносе бол да би исту умањили и који кроз ходнике трче тако тихо као да се плаше да не пробуде смрт.

Госпођа Инге је научила да се смеје свом мужу када се овај враћа с посла; не гласно и весело, како би се смејао неко ко ужива у свом смеху, већ немо, више очима него устима. Била је здрава и увек је увече, после данаведеног са својом бучном децом, деловала свеже. И она се стидела када би од њега узимала плату да би је распоредила у већ припремљене коверте, на којима је писало за шта је новац намењен.

Те недеље је њен Јоханес, благајник, из џепа извадио кованицу од пет марака, бацио је ка њој и узвикнуо: „Хватај!” Ухватила је сребрњак и погледала га. Није јој било свеједно и на тренутак је видела страх и угловима његових усана; затим се насмејао.

„За вашар”, шапнуо је. „За децу. Сва деца имају новац за вашар.”

„Да”, шапнула је.

„Нешто сам продао”, наставио је Јоханес, „и за то добио пет марака.”

У ствари, новац је узео из касе, у суботу, пред крај радног времена. Само то његова жена не треба да сазна, не треба да зна ни да је решио да у понедељак дâ крв. Имао је заказано за понедељак пре подне, све је већ било договорено, даће крв и за то ће добити пет марака. Могао је да сечека до понедељка, али се вашар завршавао ове недеље, а деци треба дати новац за вашар. У понедељак ће дати крв због тога и вероватно му та идеја не би пала на памет да се није одржавао вашар.

Госпођа Инге није питала шта је продао.

Лежао је испружен на софи, с новинама у рукама, када је излазила из куће са децом. Знала је да се он сада поноси собом и да је срећан и да се због тога крије иза новина. Јако га је волела, волела је његову беспомоћност, његову жељу да се радује; али пре свега његову беспомоћност. Волела га је скоро као мајка, баш као што воли и своју децу, која је муче својом неисцрпном енергијом; волела га је иако му је сваког месеца узимала целу плату и распоређивала у припремљена коверта.

Деца су се возила на рингишпилу и јахала на коњићима, пробала вештачки мед, а мајка је морала да пуца из ваздушне пушке и да купи сваком по сламнати шешир. И док су деца стално откривала нешто ново на малом тргу, и док је велико моторно вергло свирало веселе мелодије и клоун забављао свет пред великом шатром, она се изненада опет уплашила, исто онако као када је ухватила кованицу од пет марака и угледала страх у угловима Јоханесових усана. Страхovala је због брзо потрошеног новца, због кратке вожње на рингишпилу и лизуцкања вештачког меда, јер они су у кући трошили само маргарин, а најмлађем је требало купити ципеле.

Поделила је деци остатак новца, поделила га по старости и заслугама, дала им савете како да га потроше и започела разговор са продавцем риба, код којег је прошлог петка купила најјевтиније филете, и осећала мирис рибе који се ширио из њега.

Човек је причао без престанка, изваљивао шале и она се смејала весело као нека девојка, и док се с њим смејала и удисала мирис рибе, слушала и одговарала на његова питања, вратила су се и њена деца, с празним рукама, потрошенех пара. Стали су тик уз своју мајку, само корак од ње, замишљеног погледа и с рукама у џеповима.

Продавац рибе их је позвао к себи, и дао једну марку нај-млађем: „Тако, сада ти части своју браћу, момче!”

Госпођа Инге је погледала кованицу на сићушном длану, који се узбуђено претворио у песницу, и хитро отела детету новац: „Чуваћу га за тебе. Доста сте новца данас потрошили!”

Чула је свој глас као да је то изговарала нека друга жена, и стидела се, стидела се јер јој се чинило да је продавац рибе осетио тврдичлук у њеном гласу, стидела се и због киселог израза на лицу малишана. „Да ли се ја плашим?” питала се. „Чега?”

Хитро, као неко ко је ухваћен на делу, вратила је новац детету. Малишан је потрчао, а продавац рибе се смејао. Портчала је за дететом.

Малишан је изгубио марку. Није се секирао због тога и гледао је мајку равнодушним погледом, док је она претраживала изгажену траву, сагнута, раширених прстију. Вероватно би заплакао да му мајка мало пре није вратила новац.

Госпођа Инге није тражила дуго. Схватила је да то узалудан посао; била је уморна и сломљена. Изгрдила је дете. „Да је само остао код мене!”

На путу кући, пред очима је имала изгажену траву, по којој је тражила изгубљену марку као изгубљену срећу, док су јој у ушима одјекивали звуци вергла.

Затим је, у соби, изгрдила свога мужа. Он је расипник, и деца ће рано научити да расипају новац ако им се за вашар буде давало пуно новца. Јоханес, који није смео да каже како тек треба да врати тај новац, покушавао је невешто да јој узврати, говорећи о задовољству, радостима живота, али је заћутао чим се нерасположење његове жене претворило у плач, плач који није разумео.

Превео с немачког
Никола Б. Цвейковић